

Mörbyskolans plan för jämställdhet

Plan för ämnesövergripande läroplansområde: jämställdhet, sexualitet och relationer

Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans, samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen, med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.

(Lgr11, del 1, en likvärdig utbildning)

Skolan har ett ansvar för att eleverna återkommande under skolgången får möta frågor som rör sexualitet och relationer. Utbildningen ska därigenom främja alla elevers hälsa och stärka deras förutsättningar att göra trygga och självständiga val. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av frivillighet, ömsesidighet och respekt. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang.

(Skolverket)

Syfte med planen

Syftet med planen är att Mörbyskolan vill säkerställa att all personal arbetar för de mål och de direktiv för jämställdhet som är formulerat i lgr 11 och av Skolverket.

Begrepp som sexualitet, relationer, kön, jämställdhet och normer står inskrivna i flera ämnesplaner. Det innebär att ansvaret för kunskapsområdet vilar på hela skolan och skall tas upp inom ramen för många ämnen och arbetsområden.

Arbetet mot sexuella trakasserier skall vara en del av skolans systematiska trygghetsarbete.

Mörbyskolans övergripande mål

Mörbyskolans strävan är att varje elev ges möjlighet att utifrån sina förutsättningar uppnå bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling i en stimulerande och trygg miljö.

En viktig del för att kunna uppnå detta strävansmål är att uppmuntra att alla arbetar för en jämställd skola. Det innebär att:

- Det ska inte finnas olika förväntningar på elever beroende på könstillhörighet.
- Interaktion mellan elever ska främjas oberoende av könstillhörighet.
- All personal på Mörbyskolan ska aktivt verka för att skolans elever ska utveckla en förståelse för hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter.
- All personal på Mörbyskolan ska aktivt motverka sexism, sexuella trakasserier samt ett problematiskt språkbruk.
- Mörbyskolans elever skall precis som i all undervisning även känna sig delaktiga i undervisningen runt jämställdhet, sexualitet och relationer.

Skolledningens ansvar

Rektor ansvarar för att jämställdhetsplanen blir en del av det systematiska trygghetsarbetet. Där följs löpande arbetet runt jämställdhet, sexualitet och relationer upp. Frågor i uppföljningen kan riktas både till enskilda lärare som ämneslag och arbetslag. Frågor kan vara av karaktären: Hur arbetar du/ni med jämställdhet, sexualitet och relationer? Vad gör du/ni för att främja en jämställd skola i det dagliga arbetet? Är eleverna delaktiga i planering, genomförande och utvärdering av arbetet?

Bilaga 1 kan användas av enskilda lärare eller arbetslag/ämneslag som diskussionsunderlag eller avcheckning.

Rektor har ansvar för att planen revideras en gång per år

Det löpande arbetet runt jämställdhet, sexualitet och relationer

På höstterminen används en konferenstid för att planera jämställdhet, sexualitet och relationer och på våren utvärderas det genomförda arbetet.

Bilaga 2 står var de olika ämnena är berörda av jämställdhet, sexualitet och relationer.

- Denna plan används i planering för att hitta gemensamma beröringspunkter, planera ämnesövergripande arbetsområden och för att ett ämne skall kunna ta vid där ett annat har avslutat
- Denna plan används vid utvärdering för att kunna säkerställa att det centrala innehållet har berörts
- planering av arbete i olika ämnen samtidigt för att beröra ett ämne ur flera olika aspekter
- planering av värdegrundsarbete som eventuellt ligger utanför lektionerna – t. ex. mentorstid och temadagar
- kompetensen som finns i EHT tas tillvara på under planeringen av sex- och samlevnad i samtliga årskurser

Eleverna ges ett reellt inflytande i undervisningen runt jämställdhet, sexualitet och relationer vad gäller planering, genomförande och utvärdering.

Arbets- och ämneslag dokumenterar under läsåret arbetet runt jämställdhet, sexualitet och relationer.

Ämneslärare delar med sig av tips gällande hemsidor, material, läromedel, böcker etc.

Bilaga 3 har en tipskatalog som revideras årligen

EHT

I skolans elevhälsoteam finns kompetenser som kan användas i skolans sexualitet och relationsarbete och i skolans jämställdhetsarbete.

Kurator tar upp frågor runt jämställdhet, sexualitet och relationer vid kuratorsamtal i åk 7

Skolsköterska tar upp frågor runt jämställdhet, sexualitet och relationer vid hälsosamtal i åk 8

Uppföljning elever

Eleverna utvärderar årligen arbetet och i uppföljningen ska inte enbart beröra ämnesspecifika kunskaper utan även värdegrundsarbetet i stort. Ansvarig för att utvärderingar genomförs är ämnes – och arbetslag.

Uppföljning lärare

Varje arbetslag utvärderar det gångna läsårets arbete med jämställdhet, sexualitet- och relationer och använder utvärderingens slutsatser i det kommande läsårets planering.

Planering läsåret 2020-2021

Denna plan implementeras i hela personalgruppen

Riksorganisationen Locker room talk har introduktion med all personal under uppstartsdagarna och senare workshop samt uppföljning då elevernas arbete satt igång. LRT har en 8 veckors utbildning med alla pojkar i åk 7 och 8 i samband med idrottslektionen.

LRTs uppdrag:

Skapa en ny manlighet i killarnas omklädningsrum. LRTs vision:

En jämställd värld där alla människor känner frihet att vara sig själva.

En förstelärartjänst tillsätts för att vara med och implementera LRTs arbete med framförallt arbetet med osunda mansnormer och minska osäkerheten kring att vistas i omklädningsrum, elevtoaletter och korridorer. Försteläraren ska även vara kontaktperson till LRT och även ha kontakt med olika idrottsklubbar i Danderyd.

Bilaga 1:

Frågor att använda som diskussionsunderlag eller avcheckning för enskilda lärare, arbetslag och /eller ämneslag

- Arbetar ni med att motverka skillnader mellan elever ur ett könsperspektiv vad gäller stress, ohälsa, resultat, förväntningar, bemötande, delaktighet och inflytande i skolan? På vilket sätt?
- Arbetar ni med att synliggöra, medvetandegöra och motverka begränsande könsnormer så att eleverna kan utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av dessa? Ge exempel
- Finns det en mångfald av människor representerade i de läromedel som ni använder och finns det en medvetenhet om vilka normer som förmedlas genom dessa representationer?
- Finns det utrymme för personal och elever att föra reflekterande samtal i frågor som rör jämställdhet?
- Bedrivs sex- och samlevnadsundervisningen enligt läroplanen?
- Finns det ett systematiskt arbete för att förebygga diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling? Och finns det ett systematiskt arbete för att främja lika rättigheter och möjligheter?

- Har all personal kunskap om vad som är kränkande behandling och diskriminering, till exempel trakasserier och sexuella trakasserier? Känner alla till och kan agera utifrån skolans rutiner och riktlinjer och har kunskap om vad som kan vara hinder för lika rättigheter och möjligheter ur ett könsperspektiv?
- Behövs det utbildning i ovanstående frågor? Om ja, meddela skolledning.

Bilaga 2:

Sex- och samlevnad i olika ämnen åk 7-9

Bild

Centralt innehåll

Bildframställning

Rättigheter och skyldigheter, etik och värderingar när det gäller bruk av bilder samt yttrandefrihet och integritet i medier och övriga sammanhang.

Bildanalys

Bilder som behandlar frågor om identitet, sexualitet, etnicitet och maktrelationer och hur dessa perspektiv kan utformas och framställas.

Engelska

Centralt innehåll

Kommunikationens innehåll

Intressen, vardagliga situationer, aktiviteter, händelseförlopp samt relationer och etiska frågor.

Åsikter, erfarenheter, känslor och framtidsplaner.

Levnadsvillkor, traditioner, sociala relationer och kulturella företeelser i olika sammanhang och områden där engelska används.

Hem och konsumentkunskap

Syfte

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om, och ges möjligheter att reflektera över, jämställdhet och arbetsfördelning i hemmet.

Centralt innehåll

Miljö och livsstil

Arbetsfördelning i hemmet ur ett jämställdhetsperspektiv.

Idrott och hälsa

Centralt innehåll

Hälsa och livsstil

Hur individens val av idrotter och andra fysiska aktiviteter påverkas av olika faktorer, till exempel av kön.

Moderna språk

Centralt innehåll

Kommunikationens innehåll

Åsikter, känslor och erfarenheter.

Vardagsliv, levnadssätt och sociala relationer i olika sammanhang och områden där språket används.

Musik

Musik finns i alla kulturer och berör människor såväl kroppsligt som tanke- och känslomässigt. Musik som estetisk uttrycksform används i en mängd sammanhang, har olika funktioner och betyder olika saker för var och en av oss. Den är också en viktig del i människors sociala gemenskap och kan påverka individens identitetsutveckling.

Centralt innehåll

Musikens sammanhang och funktioner

Ljudets och musikens fysiska, tanke- och känslomässiga påverkan på människan. Musikens funktion för att markera identitet och grupptillhörighet i olika kulturer, med fokus på etnicitet och kön.

Biologi

Centralt innehåll

Kropp och hälsa

Hur den fysiska och psykiska hälsan påverkas av sömn, kost, motion, sociala relationer och beroendeframkallande medel. Vanligt förekommande sjukdomar och hur de kan förebyggas och behandlas. Virus, bakterier, infektioner och smittspridning. Antibiotika och resistent bakterier.

Människans sexualitet och reproduktion samt frågor om identitet, jämställdhet, relationer, kärlek och ansvar. Metoder för att förebygga sexuellt överförbara sjukdomar och oönskade graviditeter på individnivå, på global nivå och i ett historiskt perspektiv.

Historia

Syfte

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur historiska berättelser används i samhället och i vardagslivet. Därigenom ska eleverna få olika perspektiv på sina egna och andras identiteter, värderingar och föreställningar.

Centralt innehåll

Demokratisering, efterkrigstid och globalisering, cirka 1900 till nutid

Demokratisering i Sverige. Bildandet av politiska partier, nya folkrörelser, till exempel kvinnorörelsen, och kampen för allmän rösträtt för kvinnor och män. Kontinuitet och förändring i synen på kön, jämställdhet och sexualitet.

Hur historia används och historiska begrepp

Vad begreppen kontinuitet och förändring, förklaring, källkritik och identitet betyder och hur de används i historiska sammanhang.

Religionskunskap

Syfte

Undervisningen ska stimulera eleverna att reflektera över olika livsfrågor, sin identitet och sitt etiska förhållningssätt. På så sätt ska undervisningen skapa förutsättningar för eleverna att utveckla en personlig livshållning och förståelse för sitt eget och andra människors sätt att tänka och leva. Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur olika religioner och livsåskådningar ser på frågor som rör kön, jämställdhet, sexualitet och relationer. Eleverna ska vidare ges förutsättningar att kunna analysera och ta ställning i etiska och moraliska frågor. Undervisningen ska även bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur människors värderingar hänger samman med religioner och andra livsåskådningar. Den ska också bidra till att eleverna utvecklar beredskap att handla ansvarsfullt i förhållande till sig själva och sin omgivning.

Genom undervisningen i ämnet religionskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att:
reflektera över livsfrågor och sin egen och andras identitet
resonera och argumentera kring moraliska frågeställningar och värderingar utifrån etiska begrepp och modeller

Centralt innehåll

Religion och samhälle

Konflikter och möjligheter i sekulära och pluralistiska samhällen, till exempel i frågor om religionsfrihet, sexualitet och synen på jämställdhet.

Identitet och livsfrågor

Hur olika livsfrågor, till exempel meningen med livet, relationer, kärlek och sexualitet, skildras i populärkulturen.

Hur religioner och andra livsåskådningar kan forma människors identiteter och livsstilar.

Riter, till exempel namngivning och konfirmation, och deras funktion vid formandet av identiteter och gemenskaper i religiösa och sekulära sammanhang.

Etik

Vardagliga moraliska dilemman. Analys och argumentation utifrån etiska modeller, till exempel konsekvens- och pliktetik.

Föreställningar om det goda livet och den goda människan kopplat till olika etiska resonemang, till exempel dygdetik.

Etiska frågor samt människosynen i några religioner och andra livsåskådningar.

Etiska begrepp som kan kopplas till frågor om hållbar utveckling, mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar, till exempel frihet och ansvar.

Samhällskunskap

Människor har alltid varit beroende av att samarbeta när de skapar och utvecklar samhällen. I dag står människor i olika delar av världen inför både möjligheter och problem kopplade till globalisering, interkulturella relationer och hållbar samhällsutveckling. Kunskaper om samhället ger oss verktyg så att vi kan orientera oss och ta ansvar för vårt handlande i en komplex värld. Syfte Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att se samhällsfrågor ur

olika perspektiv. På så sätt ska eleverna utveckla förståelse för sina egna och andra människors levnadsvillkor, betydelsen av jämställdhet, hur olika intressen och åsikter uppstår och kommer till uttryck och hur olika aktörer försöker påverka samhällsutvecklingen.

Centralt innehåll

Individer och gemenskaper

Ungdomars identiteter, livsstilar och välbefinnande och hur detta påverkas, till exempel av socioekonomisk bakgrund, kön och sexuell läggning.

Information och kommunikation

Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel en dagstidnings olika delar. Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet.

Samhällsresurser och fördelning

Skillnader mellan människors ekonomiska resurser, makt och inflytande beroende på kön, etnicitet och socioekonomisk bakgrund. Sambanden mellan socioekonomisk bakgrund, utbildning, boende och välfärd. Begreppen jämlikhet och jämställdhet.

Svenska

Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts.

Syfte

I mötet med olika typer av texter, scenkonst och annat estetiskt berättande ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt språk, den egna identiteten och sin förståelse för omvärlden.

Centralt innehåll

Berättande texter och sakprosatexter

Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Skönlitteratur som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor. Lyrik, dramatik, sagor och myter.

Språkbruk

Ord och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.

Språkets betydelse för att utöva inflytande och för den egna identitetsutvecklingen.

Etiska och moraliska aspekter på språkbruk, yttrandefrihet och integritet i olika medier och sammanhang.

Teknik

Syfte

Vidare ska undervisningen ge eleverna förutsättningar att utveckla tilltro till sin förmåga att bedöma tekniska lösningar och relatera dessa till frågor som rör estetik, etik, könsroller, ekonomi och hållbar utveckling.

Bilaga 3:

Tips för vidare arbete med jämställdhet, sexualitet och relationer

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/sex-och-samlevnad-i-undervisningen>

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/jamstallldhet-i-skolan>

<https://www.skolverket.se/getFile?file=4016>

Skolinspektionen (2018). Sex- och samlevnadsundervisning. Hämtad från

<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2018/sex-och-samlevnad/sex-och-samlevnadsundervisning-rapport-feb-2018.pdf>

Nathalie Simonsson (2018). *Viktigast av allt*. Stockholm: Ordfront förlag

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. *Stödjande och stärkande – unga HBTQ-personers röster om identitetsstärkande och hälsofrämjande faktorer*.

Alla rätt – för trygghet, respekt och samtycke i skolan.

Sex i skolan – organisation, ansvar och innehåll i sex- och samlevnadsundervisningen.

Hämtad från <https://www.rfsu.se/globalassets/pdf/sex-i-skolan.pdf>

Vardagens civilkurage. Hämtad från <https://www vardagenscivilkurage.se/>